

מדת בדרך

שיעון חזק היומי בדרך קצרה

לעי"ג הגר' יהושע ישעיה נויבירט
בר אהרן זצ"ל
הנחיות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 46 פרשת חוקת תשע"ג

עירובין צח-קד

החוליא מצטרפת לחלל הבור ליי המשנה מתירה לשפוך לאשפה ולא חששו שתינטל האשפה, ולעיל שנינו שהיה מביי שצידו אחד ים ובצד השני אשפה ורבי לא התירו כי חשש שתינטל האשפה וגם לא אסר כי יש מחיצות ויש לחלק בין אשפה של רבים לשל יחיד שברבים לא חששו שתינטל וביחיד חששו שיטלנה. **משנה** אילן שמוסכך עד הארץ ואין נופו גבוה ג' מהארץ מטלטלים תחתיו, ואסור לשבת על שרשים הגבוהים ג' מהארץ. **גמרא** רב הונא בר רב יהושע אומר שמותר לטלטל תחת האילן רק עד בית סאתים,

דף ק שדירה ששימושה לאור לא מטלטלים יותר מבית סאתים. לרבה שרשים הבאים מעל ג' לתוך ג' מותר להשתמש בהם שפחות מג' הוא כקרקע, ולרב ששת אסור להשתמש בהם שבאו מכוח איסור והם כשן סלע, ומה שמעל ג' לכוי"ע אסורים ומה שיורדים למטה מג' מותרים לכוי"ע ונחלקו בשרשים היוצאים מהגזולים לצדדים, וכן נחלקו באילן היוצא מחריץ של השקיה, או אילן שהוא בקרן זוית של חצר ובלט מהכותל פחות מג', לאביי היה דקל שיצא מארובת הבית, ורב יוסף התיר לו ורב אחא בר תחליפא אומר שהוא התיר לו כדעת רבה, והחידוש הוא שלא נאמר שגם רב ששת יודה בבית שהוא כאילו מלא ויוכל להשתמש תוך ג' יש סמוך לגג, ומה שכתוב במשנה ששרשים היוצאים ג' לא יושבים עליהם ולא מדובר על הכפופים שיוצאים מהם, ובכ"ז אסור כרב ששת ורבה יבאר שמדובר שלא יוצאים מהם שרשים קטנים, והחידוש הוא שאף שבצד אחד שוים לארץ בכ"ז הם אסורים כאילו. שרשים הגבוהים ג' טפחים או שיש חלל תחתיהם ג' לא יש לעליהם, אף אם בצד אחד הם שוים לארץ, ואסור לעלות או להתלות באילן או להישען עליו ואסור לעלות בער"ש לאילן ולהשאר שם בשבת, וכן בבמהא דא מותר להכנס לבור או יש ומערה, וכן לעלות לגדר ואפילו ק' אמה, יש ברייתא שאם עלה לאילן ירד, ויש ברייתא שאוסרת לרדת, ואם עלה בער"ש יכול לרדת ואם עלה בשבת לא ירד, או אם עלה בשוגג ירד ובמיד לא ירד, או שנחלקו בעלה בשוגג אם קונסים שוגג משום מויד, ולכאורה זה תלוי במחלוקת תנאים לענין דם קרבנות היוצאים במזבח שהתערב מתן ד' במתן אחת של ר"א ינתנו במתן ד' ולר' יהושע ינתנו במתן אחת, ור"א אמר שיעבור על כל תגרע ור' יהושע אמר שאם תתן ד' יהיה בל תוסף, ור"א אמר שבל תוסף הוא רק כשהוא לבד אמר ר' יהושע שבל תגרע הוא רק לבד ואם תתן ד' אתה עושה מעשה בידים ואם תתן אחת אין בזה מעשה בידים, וא"כ ר"א שאומר שיעדיף לעשות גם כאן ירד מהאילן ולר' יהושע שיעדיף לא לעשות מעשה לא ירד, אך יש לומר שר"א אמר שם לתת ד' כי עושים מצוה אך כאן אינו עושה מצוה ועדיף שלא ירד **עמוד ב'** ולר' יהושע יתכן שיעדיף שירד כי השהות שלו על האילן היא באיסור, ורב ברייתא שאסור באילן בין לח בין יבש ויש ברייתא שמתירה ביבש, ורב יהודה מחלק שבאילן שגזעו מחליף אסור גם יבש ובאין גזעו מחליף מותר יבש, אך יש לדחות שגזעו מחליף לא נקרא יבש, אלא יש לחלק שבמיתות החמה מותר יבש שאין בזה מראית עין שרואים שאין בו עלים, אך במיתות הגשמים אסור יבש כי כל העצים ללא עלים, ובמיתות החמה לא מדובר שיש פירות כי אם יש פירות הוא גורם להם ליפול, ומדובר שאין בו ענפים שאם יש, יכול לגרום להם ליפול, ומה שרב אסר באילן יבש באפסטיא מדובר שם באנשים שאינם יודעים ומצא בקעה לחמיר להם, רב אסי אומר ללכת על עשבים בשבת שכתוב, ואף ברגלים חוטא ויש ברייתא שמותר ללכת על עשבים ויש ברייתא שאסור, ויש לומר שביבש מותר שהוא כתלוש ובלח אסור שהוא תולשם, או שבמיתות הגשמים מותר בלח ובמיתות החמה אסור כי משיך ורעיים בהילוכו, או שמדובר במיתות החמה ועם נעלים מותר וללא נעלים אסור כי עשבים נדבקים בין האצבעות ונתלשים, או שגם בנעלים עם עוקצים אסור שנדבקים שם עשבים ותולשם, או אפילו בנעלים ללא עוקץ אסור כשיש עשבים ארוכים שנתלשים בכך, ולהלכה שפוסקים כר"ש שמותר באין מתכוון הכול מותר. רב אסי אומר שאדם לא יכון אשתו לעונה שכתוב ואף ברגלים חוטא, וריביל אמר שהכופה אשתו לכך יהיה לו בנים לא מהוגנים, שכתוב גם בלא דעת נפש לא טוב, וכן דרשו בברייתא על פסוק זה ואף ברגלים חוטא נאמר על הובעל ושוניה ודוקא בלי הסכמה בין האצבעות אמר רבא שהבעל ושוניה יהיו בניו זכרים, ר' יוחנן אמר שהתובעת בעלה למצוה יהיה לה בנים שמתוכם גם בדרור של משה שכתוב שם הבו לכם אנשים חכמים נבונים ויודעים ומצאו רק חכמים ויודעים ולא נבונים, ועל לאה נאמר אלי תבוא כי שר שכתוב ונאמר על יששכר מבני יודעי בינה לעתים ארשיהם מאתיים לדעת מה יעשה ישראל וכל יאחימה על פיחם, ויש שאמר רב אבדימי שחווה התקללה י קללות, הרבה ארבה זה דם נידה ודם בתולים, עצבונך זה צער גידול בנים והרוגך זה צער הריון בעצב תלדי בנים כפשוטו, ואל אישך תשוקתך שאשה משתוקקת לבעלה כשיוצא לדרך, והוא ימשול בך שאשה תובעת רק ויהאיש גם בפה, וזה מראה טובה בנשים, ויש לומר שכאן מדובר שאינה תובעת להדיא אלא מתרצה לפניו, ורב דימי מונה עוד ג' קללות שהיא עטופה כאבל, ומנוחה מכל אדם וחבושה בבית האסורים בביתה, ומנוחה מכל אדם אין הכוונה ביחוד שכל האיש אסור אלא שאסורה לכל אדם, ובעלה אינו אסור מכל הנשים, בברייתא הוסיפו שמגדלת שיער כלילית, ומשתינה מים כבהמה, והיא כר לבעלה, ורב דימי לא מנה את זה כי זה שבת לה שכתוב בפסוק מלפנו מבהמת ארץ ומעוף השמים יחמנו מבהמות את זה פרדה שכרעת ומשתינה, והעוף השמים זה תרגום שמפיים ואח"כ בועל, ור' יוחנן אמר שללא התורה היו למיני לומדים צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה, דרך ארץ מתרגול שמפיים ואח"כ בועל והפיס הוא שאומר לה שיקנה לה לבוש שמגיע עד רגליה, ואח"כ כופף ראשו כאומר שיתתך כרבותלו אם יהיה לו אפשרות ולא יקנה לה.

דף קא משנה דלת שבמוקצה וקוצים שותמים פרצה ומחצלות לא נועלים בהם, אלא אם כן גבוהים מהארץ, שאז אינו כבנין. **גמרא** כתוב בברייתא שנגר הנגרה וכן מחצלת הנגרה וקנקן הנגרה מותר למעול בהם בשבת כשקצורים ותלויים וכן ביו"ט, ואביי אומר שמותר כשיש להם ציר ורבה מתיר אפילו שרק היה להם ציר בעבר, והברייתא שאומרת שנגר ומחצלת הנגרה שיהם קשורים ותלויים וגבוהים אפילו כמלא נימה מהארץ מותר לנעול בהם, אביי יבאר או גבוהים מהארץ או שיש להם ציר ורבה יבאר כשהיה להם ציר או שגבוהים מהארץ, חבילת קוצים שהתקניה לפרצה שבחצר כשקשורים ותלויים מותר

דף צח במשנה לא גזרו שמה יפול לרה"ר כדעת ר"ש שלא גזרו שבות במקום ביזוי כתבי הקודש, ואח"כ מובאת דעת ר' יהודה ובסוף דעת ר"ש, וא"כ הרישא והסיפא כר"ש והאמצע כר' יהודה, ורב יהודה למד כך את המשנה ולרבה ברישא מדובר באסקופא הנדרסת ע"י רבים וזה לא נקרא היוצאה והתירו רבנן במקום ביזוי כתבי הקודש שגם לרבנן לא גזרו ואביי מקשה שא"כ מה ההבדל בברייתא שכתוב בה שאם הוא תוך ד' אמות גוללו אצלו ויותר מד' אמות יתפוך על הכתב ובאסקופא הנדרסת אין לחלק בכך, ואביי מבאר שמדובר באסקופא שהיא כרמלית ותוך ד' אמות שגם אם יפול ויביא אותה לא חייב חטאת לא גזרו, ויותר מד' אמות שחייב מדין מעביר ברה"ר לא התירו אך לכאורה יש לגזור תוך ד' שמה יביא מרה"ר לרה"ר ואין לומר שהאסקופא מפסיקה שהרי רבא סובר שהמעיין חפץ מתחילת ד' לסוף ד' דרך עצמו חייב וצריך לומר שמדובר באסקופא ארוכה שיוכר בינתים ולא יעביר לתוך רה"ר. או אפילו באינה ארוכה, אך לא חששו שיכניס לרה"ר כי סתם כתבי הקודש מעיין בהם ומניחם, ואין לחשוש שיעיין בהם ויכניסם להדיא לרה"ר, כדעת בן עזאי שמהלך כעומד, ויש לחשוש שיוקדם שאז גם לבן עזאי חייב, כי לא זורקים כתבי הקודש. המשנה התירה להפוך על הכתב ואילו בברייתא כתוב שלא התירו לכתובי תפילין ומזוזות להפוך יריעה על הכתב, אלא פורס בגד ויש לומר ששם יש אפשרות פריסת בגד וכן אין אפשרות אחרת, ואם לא יתפוך יהיה יותר ביזוי. מה שלא מחזיר אצלו לכאורה לא נח, ורבה מעמיד שמדובר בכותל משופע שנה הקלף, ואביי אומר שא"כ מה שר' יהודה אומר שאם מסולק מהארץ אפילו מלא החוט יכול להחזירו ולכאורה נח בכותל המשופע ויש לומר שחסר מהארץ אפילו שכל זה בכותל משופע **עמוד ב'** אך בכותל שאינו משופע יותר מג' מחזירו אצלו ואם נכנס לתוך ג' לארץ אין להחזירו ולר' יהודה מותר כל זמן שלא נח על משהו, ולפי"ז מה שאמר רבא שתוך ג' צריך הנחה לכאורה זה רק לרבנן, ויש לומר שכל המשנה כר' יהודה שדוקא כותל משופע על הכתב, וכותל שאינו משופע אף שכנס תוך ג' יכול להחזירו כיון שצריך הנחה על משהו. **משנה** מותר לטול ולחזיר לזיו שלפני חלון. **גמרא** לכאורה אם הזיו יוצא לכיוון רה"ר יש לחשוש שיפול ויבא להכניסו ואם הוא לכיוון רה"ר ודאי שמותר להשתמש בו, ואביי אומר שמדובר שנוטה לרה"ר ונותנים עליו כלים ששברים שאם יפול לא יבא להכניסם. וכן כתוב בברייתא שזיו שלפני חלון שיוצא לרה"ר נותנים עליו קערות כוסות קיתוניות וצלוחיות, ויכול להשתמש בכל הכותל עד י התחתונים, ואם יש זיו יותר נמוך משתמש בו, ובעליון משתמש רק כנגד חלונו, ולכאורה אם אין זיו מקום ד' הוא מקום פטור ולא ישתמש אף כנגד חלונו תשמש בתדירות שהתירו רק להחליף, ואם יש בו ד' יכול להשתמש בכל הכותל, ויכול מעמיד שלזיו התחתון יש ד' ולעליון אין ד' והחלון משלימו, ויכול להשתמש כנגד החלון שהוא חור של החלון ומשנה הצדדים אם ישתמש. **משנה** מותר לעמוד ברה"ר ולטלטל ברה"ר וכן מותר ברה"ר ולטלטל ברה"ר אך לא יוציא ברה"ר חוץ מד' אמות, אסור להשתין מרה"ר לרה"ר וכן מרה"ר לרה"ר וכן אסור לרוק ר' יהודה אומר שממתי שנתלש רוקו מפני לא ילך עימו ד' אמות ברה"ר. **גמרא** רב חנינא בר שלמיא לימד את חייא בר רב לפני רב אילא יעמוד ברה"ר ויטלטל ברה"ר אמר לו רב שאתה עווב את רבנן ושונה כר"מ בהמשך הפרק שהוא גזר שמה יביא אצלו,

דף צט ורב חנינא סבר שגם הרישא כר"מ אך באמת רבנן מודים שמותר לטלטל, כתוב במשנה ובלבד שלא יוציא משמע שאם הוציא חייב חטאת, ולכאורה זה ראה לרבה שהמעביר ד' אמות ברה"ר דרך עצמו חייב, אך יתכן לפרש במשנה שאם הוציא פטור אבל אסור, אך זה לא ראה נגד רבה שהוא יפרש את המשנה שאם הוציא חייב. רב יוסף אומר שאם השתין או ירק מרה"ר לרה"ר חייב חטאת ואף שאין כאן עקירה ממקום ד' אך מחשבתו עושה את זה מקום שאם לא כן מה שאומר רבא שזרק עוף ונח בפי כלב או כבשן חייב אף שאין בזה הנחה על מקום ד' אלא שמחשבתו עושה את זה מקום, רבא מסתפק באדם שהוא ברה"ר ופי האמה ברה"ר אם הולכים אחר עקירה מותר ופיר' או שהולכים אחר היציאה מגופו. לר' יהודה אין לישא רוק בפיו ומשמע אפילו לא הפכו ולענין תרומה נאמר שהאוכל דבילה בידים ממתות והכניס ידו לפיו לקחת צרור רימ' ממנו ורייסי מטהר דלי' יהודה אם הפך בה טמא אדם לא טהור ור' יוחנן מחליף את התנאים שם שלר' יהודה אין חילוק אם הפך או לאור"ל אומר א"צ לבחליף אלא מדובר בכיחו שחייב גם בלי הפך ומה שכתוב בברייתא כיחו ונתלש משמע שרוק ג"כ, ויש לומר שדוקא כיחו, אך יש ברייתא שלר' יהודה כיחו ונתלש וכן רוק לא יתלך ד' אמות עמם, וצ"ל כך ויחנן. ר"ל אומר שהמוציא כיחו לפני רבו חייב מיתה שכתוב כל משנאי אהבו מוות וקוראים משנאי ומדובר בכיחו שאינו אנוס בו. **משנה** לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"ר וישתה ברה"ר אלא אי"כ מכניס ראשו ורובו למקום שותה, וכן גת **גמרא** לכאורה משנה זו היא לר"מ המשנה הקודמת היא גם לרבנן, ורב יוסף אומר שמדובר בחפצים הצריכים לו שגם רבנן מודים שאסור, והסתפקו בכרמלית אם מותר, ואביי אומר שגם אסור ואומר שדין זה הוא גזירה ולא גזירה בכרמלית גזירה לגזירה **עמוד ב'** ואביי הוכיח ממה כתוב בהמשך המשנה וכן גת והכוונה בגת שהיא כרמלית, ורבה אומר שזה מדובר לענין מעשר וכן סובר רב ששת כמו המשנה שלר"מ מותר לשנות על הגת בין חמין בין צונן ללא מעשר כי עדיין אין גמר מלאכה למעשר, ור"א בן ר' צדוק מחייב ולחכמים בחמים חייב שאין מחזיר המותר לגת ובצונן פטור שיכול עוד להחזיר המותר לגת **משנה** מותר לקלוט מים ממרזב פחות מ' טפחים ומצינור ומותר גם יותר מ' **גמרא** משמע שמותר רק לקלוט ולא לצרף ידו ומבאר ר"ג שמדובר במרזב שהוא תוך ג' לג שיהא כגו וכן שנו בברייתא שעומד אדם ברה"ר ומגביה ידו מעל י טפחים פחות מג' לג וקולט אך לא צרף, וכתוב בעוד ברייתא שלא נגביה ידו לנעלה מ' ומצרף בסמוך לגג אך מותר לקלוט ולשתות. בצניור שהוא ד' על ד' אסור לטול ממנו שהוא רשות אחרת, **משנה** בור שהוא ברה"ר וחוליינו גבוהה י טפחים, מותר למלאות מחלון שעל גבי אשפה ברה"ר שהיא גבוהה י טפחים מותר לשפוך חלון שעל גבה מים לתוכה. **גמרא** בבור הסמוך לרה"ר אין צריך חוליא י ורב הונא מעמיד שהיא רחוקה מהכותל ד' טפחים ולכן דוקא כשיש חוליא י ובלו זה הוא מטלטל מרה"ר לרה"ר דרך רה"ר ור' יוחנן אומר שמדובר אפילו בסמוכה לרה"ר והחידוש הוא

לנעול בהם בשבת ויו"ט, ר' חייא שנה שדלת שהיא אלמנה מחיבורים והיא נגרת לא נועלים בה, והיינו כשעושה מקרש אחד או ללא בריחים לחברה, רב יהודה אומר שמדורה ביו"ט מותר לסדר קודם העלונים ואח"כ למטה כדי שלא יהיה כבנין, ומלמטה למעלה אסור, וכן בסידור ביצים על גחלים וכן כשמניחים קדירה או מיטה או חבית, צדוקי קרא לר' יהושע בן חנניה חדקה שהוא כקוף כמו שכתוב טובם חדק, אמרו לו וטה, שכתוב בהמשך הפסוק ישר ממסוכה אלא הכונה בפסוק שישו שקוצים מניינים על הפריצה כך הטובים מניינים על כולם, או שמהדקים הרשעים בנהינם, שכתוב קומי דושי בת ציון כי קרנן אשים ברזל ופרסותיך אשים נחושה והדקיות עמיים רבים. **משנה** לר"מי אסור לעמוד ברה"י לפתוח ברה"י או ברה"י לפתוח ברה"י אלא א"כ עושה מתיצה"י טפחים, ואמרו לו שהיה שוק פטמים בירושלים שנעלו והניחו המפתח בחלון שעל הפתח, ר' יוסי אומר שזה היה שוק של מוכרי צמר. **גמרא** לכאורה ר"מ אסר ברה"י ורבנן במיאים ראה מירושלים שהיא כרמלית, שר' יוחנן אמר שירושלים אם לא היו לדלתיה נעולות בלילה היו חייבים עליה כרה"י, ורב פפא אומר שזה היה קודם שנפרצו פרצות ואחר שנעשו פרצות היא רה"י ורבה אומר שבסיפא במשנה מדובר בשערי גינה, ש"לר"מ לא יעמוד ברה"י ויפתח כרמלית ולא יעמוד בכרמלית ויפתח ברה"י **עמוד ב'** אלא אם עשה מתיצה"י ש"י טפחים ואמרו לו שבירושלים שהיא כרמלית לא החמירו בכך. פתח שערי גינה כשיש להם בית שער מבפנים יכול לפתוח ולנעול מבפנים ואם הבית שער מבחוץ פותח ונועל מבחוץ ואם יש להם מכאן ומכאן יכול לפתוח מבי' צדדים ואם אין בית שער כלל, אסור וכן חנויות הפתוחות לרה"י, כשהמנועל למטה מ"י מביא מפתח מערי"ש ומניחו באסקופא ולמחרת פותח בו ונועל ומחזירו לאסקופא לדעת ר"מ, ולרבנן גם כשהמנועל למעלה מ"י מביא מפתח מערי"ש ומניחו באסקופא ונועל בו ומחזירו למקומו או לחלון שמעל הפתח, ואם יש בחלון ד' על ד' אסור להחזירו לשם שהוא כמוציא מרשית לרשות, וממה שכתוב חנויות משמש מדובר באסקופא כרמלית, וא"כ אם אין במנועל ד' הוא כמקום פטור, ואם יש בו ד' גם רבנן אסרו כי הוא מכניס מרמלית לרה"י, ואביי אומר שאין בו ד' אלא שאפשר לחקוק בו ולהשלימו לר' שר"מי אסור שחוקקים להשלימו לר', ולרבנן לא מחמירים עי' חקיקה, ורב ביבי בר אבבי דייק מדברי ר' זילרימ חוקקים להשלימו וגם שחור בו בשערי גינה וגם רואים מדברי רבנן דכבר ר' יוחנן שמקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"י ובני רה"י לכתף עליו ורק לא יחליפו מרשית לרשות. **משנה** נגר שיש בראשו גלוסטרא לר"א אסור ולר' יוסי מותר, ור"א הביא ראה מבית כנסת בטבריה שנהגו בו היתר וכשבאו לשם ר"ג וזקנים אסרו להם, ור' יוסי אומר שהמעשה היה להפך שנהגו איסור ור"ג והזקנים התירו להם. **גמרא** כשהנגר ניטל עם חבל לכוי"ע מותר

דף קב ונחלקו שלא ניטל בחבל שלר' יוסי כיון שיש בראשו גלוסטרא יש בו תורת כלי ולר"א כיון שלא ניטל בחבל אסור. **משנה** מותר לנעול במקדש בנגר הנגר לו במדינה ונגר המלא אסור גם במקדש, ולר' יהודה במקדש מותר מונח ונגר מותר אף במדינה. **גמרא** נגר הנגר שמותר במקדש מדובר בקשור ותלוי וראשו אחד משמע לארץ ולר' יהודה זה מותר גם במדינה ובמקדש מותר בלא קשור ותלוי ושמוטים ומניחים אותו בקרן וית. שמואל התיר כר' יהודה בנגר ורבה אומר שרק בקשור בדת, ואמנם היה מעשה שרב טבלא הגיע למחוא וראה נגר שהיה תלוי במעבר הדלת ולא אמר להם כלום וצ"ל שהיה קשור בחבל חזק, רב אויאי ראה בהרדעא אדם שקשר דלת בנימי ואמר שאסור לנעול בו כי זה לא נקרא קשור, ורב זירא הסתפק בנקמא חרור באסקופא שהנגר תחוב בו, ורב יוסף אמר שאין בזה שאילה שכתוב ברבייתא שנשפט אסור נקמי מותר, ולרב יהודה אסור נקמ, ושמואל פסק כר' יהודה בנקמא שהוא נראה כבוהה, רב נחומי בר אבחי שאל את אביי אם מותר בעשה לו בית יד, ואמר לו שזה מותר כבוכנא ושכותשים בה חטים, וכן אמר רב נחומי בר אדא שמותר בעשה בית יד, בבית בר פדת היתה קורה ש"י אנשים הרימוה ונתנוה על הדלת ולא אמר להם כלום כי יש לה תורת כלי והיתה מכחשת שהחזיקה שיעור לתך אצל מר שמואל והתיר לשים אותה על הדלת כי יש בה תורת כלי. ר' יוחזקאל שלח לרב עמרם שיאמר לו מהדברים ששלט מר' אסי בכיפת הספינה אמר לו שכיפת הספינה שיש בה טפח בכל קורה או אפילו כשאין טפח ואין ביניהם ג' טפחים, יכול להביא מחצלת ולפרוס עליהם כי הוא רק מוסיף על אהל עראי. לרב הונא היו אילים שביים היו צריכים על ובלילה אויר, ורב אמר בו שירכז מחצלת וישיר בה טפח וביים יכול להוסיף לפרוס אותה שמותר להוסיף על אהל עראי, רב אמר בשם ר' חייא שמותר לנטות וילון ולפרקו בשבת, ורב שיש בר רב אידי אמר שזה דוקא כשאין בנגה טפח אך אם יש טפח בנגה אסור וגם שאין טפח בנגה אם יש פחות מג' לנג טפח אסור וגם שאין טפח ונג' לנגה, **עמוד ב'** אם יש טפח שפועל אחר ששיפועי אוהלים כאוהלים, ועוד אמר שמותר לצאת בסיאנא שזה כובע לבד רחב ודוקא כשאין בו טפח ואם יש בו טפח אסור, אך לפ"ז אם ישיר בגלמיתו טפח יאסר, אלא יש לחלק שאם הוא משום שאל יפול מותר ובאינו משום שאל יפול ואל יפול ולא מלא אהל. **משנה** מותר להחזיר ציר תחתון של חלון או דלת במקדש ולא במדינה, וציר עליון אסור גם במקדש, ולר' יהודה העליון מותר במקדש והתחתון מותר במדינה. **גמרא** ציר דלת שידה תיבה ומגדל מחזירים במקדש ולא במדינה וציר עליון אסור גם במקדש שמה יתקע ויתקע חותב חטאת, ציר דלת בור ודלת ויציע לא יחזיר ואם החזיר חובט חטאת. **משנה** מותר להחזיר רטיה במקדש ולא במדינה ולתת בתחילה אסור גם במקדש. **גמרא** מותר להחזיר רטיה שפרשה מהמכה ולר' יהודה אם הוחלקה למטה דוחקה למעלה ואם עלתה למעלה דוחקה למטה, ומגלה מקצת מהרטיה ומקנח פי המכה וחזר ומגלה במקום אחר לקנח המכה ולא יקנח רטיה עצמה שהוא ממרס שחייב חטאת, שמואל פסק כר' יהודה ברטיה, ורב חסדא אומר שדוקא שפרשה על כלי אסור ר' יהודה ואם פרשה אסור גם לרבנן, ומר בר רב אשי שפירשה לפני אביו ונפלה לו רטיה על הכר אמר לו שאמר שמואל שהלכה כר' יהודה שאסור על כלי אסור לו שלא שמעתי כד שאיני סובר כך, **משנה** מותר לקשור נימא של כלי שיר במקדש ולא במדינה, ולכתחילה אסור גם במקדש. **גמרא** ומה שכתוב ברבייתא שנימא כינור שנפסקה אסור לקשור אלא יעשה עניבה, והמשנה כר"א שמכשירי מצוה גם דוחים את השבת והברייתא כרבנן שאינו דוחה שבת, אך יש לדחות ש"ל"א מותר גם כתחילה, אלא המשנה כר' יהודה שגם עניבה היא קשירה ולכן לקשור שאין דרך אחרת אך לרבנן יש תקנה בעניבה שאינה כקשירה.

דף קג אם ר' יהודה כר"א שמכשירי מצוה דוחים א"כ מותר לקשור גם לכתחילה, וצ"ל שנחלקו בבו לוי שנפסקה לו נימא ש"ל"ש עניבה, ולת"ק קושרה ור"ש בן אלעזר אומר שזה לא משמע קול כראוי אלא משלשל למטה הוכרז מלמעלה או משלשל למעלה וכוךר מלמטה. והמשנה כרבנן שמכשירי דוחים רק כשאין אפשר מערי"ש ולכן לכתחילה אסור ולר"ש אסור גם כשאין אפשר מערי"ש ולכן רק יעשה עניבה. **משנה** מותר לחתוך יבלת במקדש ולא במדינה

ובכלי אסור גם במקדש, **גמרא** יש משנה שהרכבתו של הפסח והגבתו מחוץ לתחום לתי"ק אינו דוחה ולר"א דוחה, ר"א ור' יוסי בר חנינא נחלקו, לדעת אחד מהם מדובר ביבלת לחה ובמשנה מדובר ביד ובפסח מדובר בכלי או שהמשנה שלנו התירה ביבש ובפסח מדובר בלה, ומי שמחלק בין יד לכלי סובר שבגישה מותר בכלי כי היא נפרדת, ומי שמחלק בין לח ליבש סובר שהמשנה אברהם להדיא שבכלי אסור גם במקדש, ומי שמחלק בין יד לכלי סובר שרצו להביא בפסח את מחלוקת ר"א ורבנן, ומי שמחלק בין לח ליבש סובר שבפסח מדובר אף באיסור דרבנן כמו הרכבתו והגבתו מחוץ לתחום, והמחלק בין יד לכלי סובר שמדובר אף למי שאינו סובר כר' יוחנן שחי נושא את עצמו ואסור מדאורייתא לישא חי, ומחוץ לתחום זה לר"ע שנתחמן דאורייתא, ורב יוסף שואל שבהמשך המשנה בפסחים אמר ר"א שיש ללמוד ק"ו שאם שחיטה שהיא מלאכה דוחה שבת איסורי שבת ודאי שיהיו מותרים בשבת, וא"כ מדובר באיסורים דרבנן. ורב יוסף שמואל שבת ודאי המשניות מדובר ביד וכאן התייר שבות במקדש עצמו, ובפסח הוא שבות של קודש על במקדש עצמו, ושכאביי אמר שמועה זו שאל אותו רב ספרא שבמשנה לעיל נאמר שאם היה קורא בספר על האסקופה והתנגלל הספר מידו מותר להללו ואלו אצלו ואף שזה שבות של קדושה שלא במקדש שלא גוזרים שמא יפול ויבוא להביאו, אמר לו אבבי שהעמדנו באסקופא כרמלית שרה"י עוברת לפניו ואגודו בידי שאין בזה גם שבות, ושאל אותו ממה שמשלשלים את הפסח לתנור עם חשיכה וזה שבות של קודש במדינה ולא גזרו שיבוא לחיתוי הגחלים, שתק אבבי וכשהגיע לרב יוסף אמר לו שיכלת לתרץ שבני חבורה הם זריזים ולא גזרו בהם, ואבבי לא תרץ כך שאמנם נאמר שכהנים זריזים אך לא בני חבורה, ורבה מעמיד המשנה כר"א שמכשירי מצוה דוחים את השבת אך הוא מודה שמשנים מה שאפשר **עמוד ב'** שכתוב ברבייתא שכהן שעלתה לו יבלת, חבירו חותכה בשינוי ומשמע שבכלי לא רוק חבירו ולא הוא ולרבנן אם התירו שבות במקדש מה ההבדל בינו לחבירו אלא זה לר"א שחייב חטאת כב"ז התירו במכשירי מצוה וצריך לשנות מה שאפשר, ויתכן שזה לרבנן, ומדובר שהיבלת בגבו או באציל ידיו שהוא אינו יכול לתכסה בשינוי ולכאורה לרבנן יחזקו בידו, וא"כ זה ראה לר"א שאמר שחלקו ביד ובכלי לכוי"ע חייב אך אם מעמידים כר' אלעזר לר"א קשה שיקנה ביד כי הוא גזר נטילה ביד משום כלי, אך לרבנן שחתכת יבלת היא שבות, יש ראה ממה שלא דוקחים ביד אלא בפח. **משנה** כחן שלקה באצבעו מותר לכרוך עליה גמי במקדש אך לא במדינה ואם כוונתו להוציא דם אסור גם במקדש. **גמרא** בר ר' יהודה בר ר' חייא אומר שמותר רק גמי, אך בגד אפילו צלצול קטן אסור משום יתור בגדים, ור' יוחנן סובר שאיסור יתור בגדים הוא רק במקום בגדים ולא אסור שלא במקום בגדים, ומדובר בשמאל, שבימין יש בעיה של חציצה, אך מדובר אפילו בימין שלא במקום עבודה, ורבה סובר שבמקום בגדים חוצץ אפילו נימא אחת ושלא במקום בגדים ג' על ג' חוצץ ופחות מכך אינו חוצץ, ויש לומר שרבה לא חוקק על רב יהודה שצלצול קטן הוא חוצץ בגלל חשיבותו, וללשנא בתרא רב יהודה אמר שצלצול קטן חוצץ, ור' יוחנן אומר שאסור חציצה פחות מג' על ג' רק במקום בגדים ושלא במקום בגדים ג' על ג' חוצץ ופחות אל, לדעת רבא,

דף קד אך אינו חולק בהכרח על רב יהודה שצלצול קטן חוצץ בגלל חשיבותו, ומה שהמשנה אמרה גמי כי רצו לחדש דרך אגב שגמי מרפא. **משנה** מותר לבזוק מלחי על הכבש כדי שלא יחליקו עליו ומותר למלאות מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת ומבאר הקר ביו"ט. **גמרא** רב איקא מפרשניא שאל שכתוב שבכשי מותר לבזוק מלח ומשמע שבמדינה אסור, ויש ברייתא שחצר שהתקלקלה במי גשמים, מותר להביא תבן ולרדות בה ויש לומר שתבן מותר כי אינו מבטלו עם רב אחא בר רבא ויש פסוק שאין להוסיף שכתוב הכל בכתב מיד ה', ואם אינו מוסיף על הבנין ויש פסוק שאין להוסיף שכתוב הכל בכתב מיד ה', ואם אינו מבטלו א"כ הוא חציצה, ואמר ר' יוחנן שמדובר בהולכת אברים לכבש שאינו עבודה, ואף שכתוב והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה ולומדים מזה על הולכת אברים לכבש ויש לומר שמדובר בהולכת עצים למערכה שאינו עבודה, וכשרבא אמר את ההלכה שמותר לקנות תבן בחצר שהתקלקלה, שאלו רב פפא שכתוב שהמדרה לא ירדה בסל או בפתח או בשוליו קופה, ורבה העמיד אמורא ואמר שמה שאמר היה טעות ויש להוסיף שאמרו בשם ר"א שאסור לרדות בסל או בקופה אלא רק בשוליו קופה. ועולא הגיע לבית רב מנשה ובא אחד ודפק בדת, אמר שחלחל גופו של זה שמחלל שבת אמר לו רבה שאסור רק השמעת קול שיר, ושאל אבבי מברייתא שמותר להעלות יין בקנה כפול, וכן מותר לערות מכלי עם פתח צר לחולה ומשמע שאסור לבריא, ולכאורה מדובר בישן ורצה להעזור א"כ רואים שאסור השמעת קול, וצ"ל שמדובר שהוא רוצה לישן ועושים בכלי הזה קול של זמזום שירדם, ושאל מבריתא שמותר לשמור פירותיו מהעופות ודילועיו מחיה כהרגלו בשבת, ורק לא יספק בידי ויטפח וירקוד כדרך חול, ורואים שאסור להוליד קול, ורב אחא בר יעקב אומר שגזרו שלא יטול צור עליהם, וגזרו שמה שיש לנשים לשחק באגוזים הלכה הוא מצד הולדת קול, ויש לומר שמותר שמה ישו גומות שאם כל מה שאסור לשחק בתפוחים שאין בהם השמעת קול אלא הוא משום גומות, ומה שהמשנה התירה במקדש למלאות מבור הגולה ומשמע שבמדינה אסור כי הוא מוליך קול, ויש לומר שהוא גזירה שמא ימלא ליגנתו וחורבתו, אמירא התייר במחוזא למלאות בגלגל, שמה שאסור למלאות יד רק במקום שיש גינות או חורבות וכאן אין, **עמוד ב'** אח"כ כשראה ששורים בזה פשתן בחול אסור להם. בור הקר נקראת כך שהקרו עליה דברים להתייר, אך בברייתא נאמר שלא כל הבורות הקרות התייר אלא זו בלבד ולא שיתן שהקרו עליהם דברים, ור"י בר יצחק מנאר שזה באר מים חיים שכתוב כהקיר ביד מימיה, בור הקר במשנה כשעלו בני הגולה חנו עליה ונביאים שביניהם התיירו ולא הם עצמם אלא מנהג אבותיהם בדיהם. **משנה** שרץ שנמצא במקדש לר' יוחנן בן ברוקה כחן לוקחו בהמינוי שלא להשוות שומאה, ולר' יהודה יקח צבבת עץ שלא להרבות שומאה, ולר"ש בן ננס מוציאיה מההיכל ומהאולם ומבין האולם למזבח, ולר"ע מוציאיה מכל מקום שחייבים עליו כרת במזיד וחסאת שגוגג, ובשאר מקומות כופה עליו ספכתו, ולר"ש התייר חכמים רב משלך ולא התייר אלא רק דבר שהוא שבות. **גמרא** רב טבי בר אבחי אומר בשם שמואל שהמניס טמא שרץ מקדש חייב, ומכניס שרץ עצמו פטור שכתוב מזכר עד נקיבה תשלחו שיש דין לשלח רק מי שיש לו טהרה במקוה ולשרץ עצמו אין טהרה במקוה, וכן כתוב בברייתא שלר' יוסי הלגילי ישלחו מזכר עד נקיבה ולא כלי חרס, ולכאורה אין לו טהרה במקוה, ויש לומר שדוקא מי שנעשה אב הטומאה וכלי חרס לא נעשה אב הטומאה, ומה שנחלקו במשנה אם יקח השרץ בהמינוי או בכלי עץ לכאורה ר' יוחנן סובר שיש איסור להנכיס שרץ במקדש ולר' יהודה אין איסור לוי לומר שלכו"ע אין להנכיס שרץ שחייבים עליו שישו טומאה או שעדיף למעט שומאה, ומה שחלקו ר"ש בן ננס ור"ע, שר"ש בן ננס סבר שלא צריך להוציא מהעזרה, שמכניס שרץ למקדש פטור ור"ע סובר שחייב.